

**GGD Zuid Limburg
Uitkomsten controle en
overige informatie 2015**
Rapportage aan het bestuur

EY
Ernst & Young Accountants LLP
Stationsplein 8C
6221 BT Maastricht, Netherlands
Postbus 100
6200 AC Maastricht, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 34 55
ey.com

Het algemeen bestuur van GGD Zuid Limburg
T.a.v. de heer F.C.W. Klaassen
Postbus 2022
6160 HA GELEEN

Maastricht, 15 maart 2016

Uitkomsten controle en overige informatie 2015

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling GGD Zuid Limburg (hierna: GGD). Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk Kernpunten.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2015. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de GGD.

CSMS-A83DH9/avm

De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als algemeen bestuur te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,

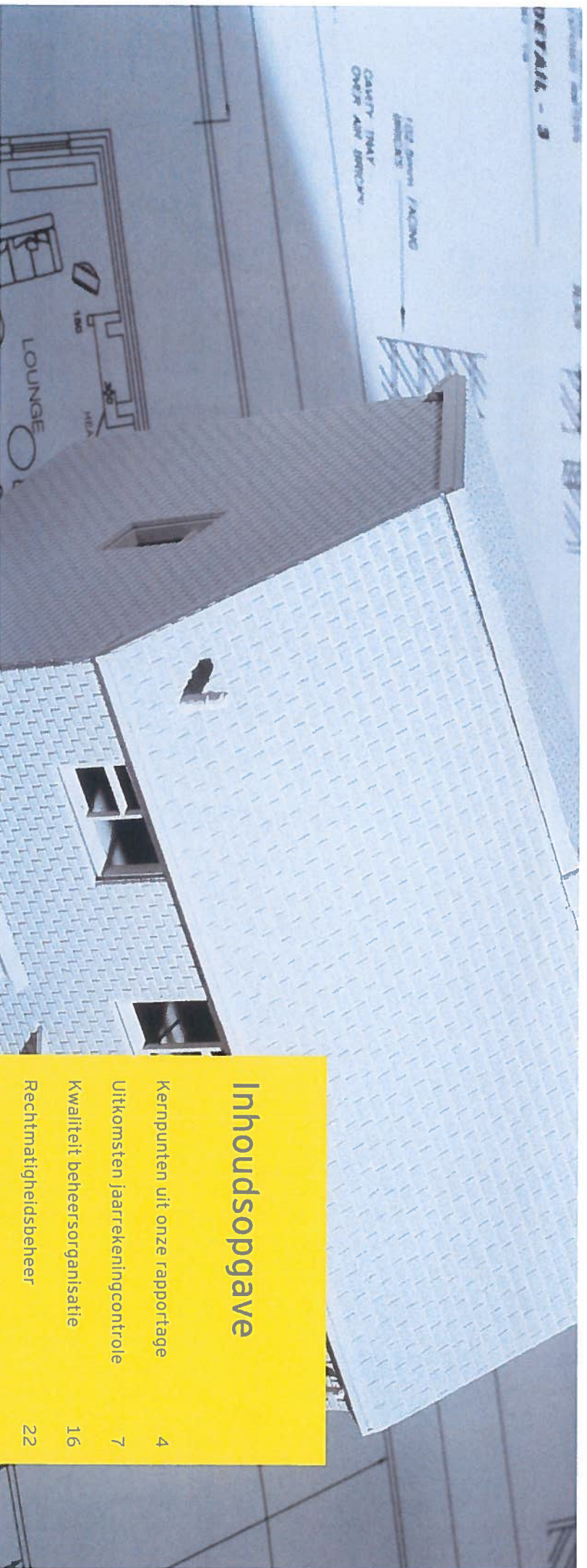
Ernst & Young Accountants LLP

drs. H.H.C. Degens RA

drs. N.A.J. Silverentand RA
Externe accountant

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een vertegenwoordiger van een vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te 6 More London Place, London, SE1 2DA. Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkaanbieden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	4
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7
Kwaliteit beheersorganisatie	16
Rechtmatigheidsbeheer	22
Vennootschapsbelasting	26
Bijlagen	
1 Onafhankelijkheid en controleproces	
2 Overzicht controleverschillen	
3 SiSa-bijlage	
Totaal aantal pagina's in dit rapport:	33

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	<p>Er resteren tot op heden geen ongecorrigeerde materiële controleverschillen of materiële herrubriceringen voor de jaarrekening 2015. Wij zijn voornemens op 18 maart 2016 een goedgekeurde controleverklaring bij de jaarrekening 2015 te verstrekken tenzij wij bij de finale afwikkeling van de controle bevindingen hebben waardoor wij geen goedgekeurde verklaring kunnen verstrekken. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2015 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de GGD.</p>
De jaarrekening is rechtmatig	<p>Wij zijn voornemens op 18 maart 2016 bij de jaarrekening van de GGD een goedgekeurde verklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2015 in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen en de "Beleidsregels toepassing WNT".</p>	
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn aanvaardbaar	<p>Naar onze mening zijn de door de directie gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.</p>	
Bevindingen ten aanzien van de SISA-bijlage	<p>Wij hebben de in de SISA-bijlage van de jaarrekening, die wordt opgesteld voor de deelnemende gemeenten, genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SISA geldende rapporteringstolerantie overschrijden met betrekking tot de rechtmatigheid en getrouwheid van de Brede Doeluitkering E27B. In het kader van de deugdelijke totstandkoming van de aantallen consulten seksualiteits hulpverlening in het verzorgingsgebied H3 hebben wij een onzekerheid geconstateerd.</p>	

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Belangrijkste controleverschillen	
Interne beheersorganisatie		<p>Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd in de jaarrekening 2015 van GGD Zuid Limburg.</p> <p>Wij hebben op 2 maart 2016 onze managementletter uitgebracht naar aanleiding van onze beoordeling van de interne beheersorganisatie. In 2015 is de beheersorganisatie met betrekking tot het proces personeel verbeterd. Tevens is in 2015 een registeraccountant aangetrokken die is belast met de uitvoering van de VIC-functie. Hierdoor is de VIC-functie verbeterd ten opzichte 2014. De VIC-functie is niet zodanig ingericht dat wij hier volledig op kunnen steunen. Voor de jaarrekeningcontrole 2015 hebben wij wel gebruik kunnen maken van de door de VIC verzamelde documentatie. Ten aanzien van de processen met betrekking tot aanbestedingen, registratie van contracten en verplichtingen hebben wij adviezen uitgebracht ter verdere verbetering.</p>
Huisvesting		<p>Het algemeen bestuur heeft in 2014 besloten de hele organisatie van de GGD te huisvesten op één locatie in Heerlen. Op 11 februari 2015 is door het algemeen bestuur besloten om over te gaan tot vernieuwbouw van het huidige pand in Heerlen waarbij het pand in Geleen om niet wordt overgedragen aan de gemeente Sittard-Geleen. Met de gemeente Sittard-Geleen is overeengekomen dat het pand in Geleen om niet aan de gemeente wordt overgedragen nadat de GGD het pand heeft verlaten. Hierbij is tevens overeengekomen dat boekwinsten, groter dan € 50.000, die eventueel door de gemeente worden gerealiseerd bij verkoop van het pand aan derden, aan de GGD worden overgedragen. De verantwoording van de investeringen in het pand in Heerlen en eventuele resultaten bij de verkoop van het pand in Geleen blijven de komende periode aandachtspunten bij het opmaken van de jaarrekening.</p>

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

In het kader van de jaarrekening 2015 vestigen wij de aandacht op de volgende onderwerpen, welke nadere uitleg behoeven.

- **Opbrengsten:** De GGD heeft in 2015 voor een bedrag van € 6,5 miljoen aan overige opbrengsten gerealiseerd. Deze hebben voornamelijk betrekking op uitvoering van diverse projecten, ontvangen subsidies en incidentele bijdragen. Wij stelden vast dat de interne beheersorganisatie met betrekking tot deze projecten aanpassing behoeft om de controle op de juiste en volledige verantwoording van de opbrengsten te verbeteren. Wij adviseren om de beheersorganisatie zodanig in te richten dat er door middel van vastleggingen die door verschillende personen worden gemaakt beter kan worden vastgesteld welke opdrachten worden ontvangen, welke prijs hiervoor overeengekomen en welke werkzaamheden daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Wij zijn met het management in overleg over de wijze waarop de beheersorganisatie met betrekking tot deze opbrengsten verder kan worden verbeterd.
- Het weerstandsvermogen van de GGD bedraagt eind 2015 € 672.000 en is aanmerkelijk lager dan de geschatte risico's waarmee de GGD volgens haar eigen risico inschatting wordt geconfronteerd. Het weerstandsvermogen bestaat uit de algemene reserve van € 38.000 en bestemmingsreserves van in totaal € 634.000. De algemene reserve dient volgens een door het bestuur genomen besluit minimaal 6% te bedragen van de exploitatielasten hetgeen overeenkomt met een bedrag van € 1.063.000. Hieruit blijkt dat de algemene reserve van de GGD die is bedoeld om incidentele tegenvallers te kunnen opvangen aanmerkelijk lager is dan de door het bestuur gestelde norm.

Onze analyse van het resultaat 2015

Voordelig resultaat nader besproken

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2015 bedraagt positief € 1.050.000 ten opzichte van een begroot sluitend saldo van € 0.

Het resultaat over 2015 ten opzichte van de begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2015	Begroting 2015	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	(41.127)	(38.827)	(2.300)
Totale baten	41.066	37.876	3.190
Resultaat vóór bestemming	(61)	(951)	(890)
Mutaties in reserve	1.111	951	160
Resultaat na bestemming	1.050	0	1.050

Afwijking tussen begroting en rekening

De overschrijding van de totale lasten met € 2,3 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de personeelskosten en de kosten van automatisering respectievelijk € 1,9 miljoen en € 0,7 miljoen hoger waren dan begroot. De hogere personeelskosten hebben voor € 1 miljoen betrekking op de extra inzet van personeel met betrekking tot de uitvoering van projecten en € 0,7 miljoen door een toename van de kosten voor FLO.

Voor de begrotingsoverschrijding van de automatiseringskosten zijn meerder oorzaken aan te wijzen die deels van structurele en deels van incidentele aard zijn.

De baten zijn in 2015 € 3,2 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere overige opbrengsten (€ 2,7 miljoen) en hogere bijdragen van Rijk, provincie en gemeenten (€ 0,5 miljoen). De hogere overige opbrengsten zijn het gevolg van een hogere realisatie van projectopbrengsten van € 1 miljoen, hogere opbrengsten uit detachering van € 0,4 miljoen en hogere opbrengsten inzake FLO van € 0,7 miljoen. Daarnaast is een aantal voertuigen verkocht voor een totaalbedrag van € 0,2 miljoen.

Wij zijn van mening dat de verschillen tussen de realisatie en de begroting in de jaarrekening voldoende zijn toegelicht.

Onze analyse van de financiële positie

Analyse van de financiële positie

Uitmo 2015 zijn bij de GGD de volgende ratio's uit de jaarrekening 2015 te herleiden:

- liquiditeitsratio: 1,07 (geen rekening gehouden met aflossingen van langlopende leningen voor komend boekjaar);
- solvabiliteitsratio: 25%.

De liquiditeitsratio is 1,07. Dit betekent dat de beschikbare liquide middelen iets hoger zijn dan de kortlopende schulden. Dit impliceert dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om aan de kortlopende schulden te kunnen voldoen.

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage van de GGD bedraagt 25% (2014: 19,1%). De verbetering van het solvabiliteitspercentage is een gevolg van het feit dat het balanstotaal in 2015 is gedaald, zowel de kortlopende middelen als de schulden zijn afgenomen. Het eigen vermogen is nagenoeg niet gewijzigd.

Het eigen vermogen, inclusief het resultaat voor bestemming, bedraagt per jaareinde 2015 volgens de jaarrekening € 4,2 miljoen.

Van de totale eigen vermogen heeft € 2,5 miljoen betrekking op de algemene reserve, € 0,7 miljoen betrekking op bestemmingsreserves en € 1 miljoen op het in 2015 gerealiseerde positieve resultaat. Over de bestemming van dit resultaat moet door het bestuur nog een besluit worden genomen. Wij merken op de algemene reserve in 2015 is toegevoegd van € 0,2 miljoen tot € 2,5 miljoen. Dit is een gevolg van het feit dat het bestuur heeft besloten om de "Reserve aanvaardbare kosten" die eind 2014 € 3,9 miljoen bedroeg, over te brengen naar de algemene reserve RAV. Deze reserve kan uitsluitend voor de RAV worden aangewend.

In 2015 is € 0,9 miljoen uit deze reserve onttrokken ten gunste van het resultaat. Daarnaast is het aandeel van het verlies uit 2014 van RAV ten bedrage van € 0,7 miljoen eveneens uit deze reserve onttrokken. De algemene reserve van de GGD, Huishoudelijk Geweld en de GHOR bedragen respectievelijk € 27.000, € 1.000 en € 106.000. Zoals hiervoor reeds vermeld beschikt de organisatie hierdoor over een beperkte hoeveelheid middelen om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen. Het algemeen bestuur heeft in het verleden besloten dat de algemene reserve van de GGD en de GHOR respectievelijk 6% en 12% van de totale exploitatielasten dienen te bedragen.

De deelnemende gemeenten staan garant staan voor eventuele tekorten. Wij adviseren om de algemene reserve tot het normatieve niveau aan te vullen om volatilititeit in de bijdragen van de gemeenten te voorkomen.

Op de volgende pagina is het verloop van het eigen vermogen weergegeven.

Onze analyse van de financiële positie

Verloop algemene reserves en bestemmingsreserves (Bedragen *€ 1.000)					
Algemene reserve	GGD	GHOR	RAV	Totaal	
Stand per 1 januari 2015	81	107	3.899	4.087	
Toewijzing resultaat 2014	-43	-1	-660	-704	
Onttrekkingen	-	-	-900	-900	
Stand per 31 december 2015	38	106	2.339	2.483	
Bestemmingsreserve					
Stand per 1 januari 2015	756	123	-	880	
Saldo toevoegingen/ onttrekkingen	-184	-27	-	-211	
Stand per 31 december 2015	572	96	-	668	

Verloop onverdeeld resultaat (Bedragen *€ 1.000)					
Onverdeeld winst	GGD	GHOR	RAV	Totaal	
Stand per 1 januari 2015	-42	-1	-661	-704	
Verdeling resultaat 2014	42	1	661	704	
Resultaat 2015	178	28	844	1.050	
Stand per 31 december 2015	178	28	844	1.050	

Het algemeen bestuur heeft in het verleden besloten de algemene reserve van de GGD en de GHOR vast te stellen op respectievelijk 6% en 12% van de exploitatielasten. Op basis van de exploitatielasten over 2015 zou de algemene reserve van de GGD € 1.062.812 en van de GHOR € 319.584 dienen te bedragen. De algemene reserve van de GGD bedraagt per 31 december 2015 € 38.000, rekening houdend met het aan de GGD toegerekende exploitatieoverschot over 2015 van € 178.000, bedraagt de reserve € 216.000 hetgeen veel lager is dan de gestelde norm. Om het weerstandsvermogen van de GGD te verbeteren is het aan te bevelen maatregelen te nemen om de algemene reserve te verhogen. De algemene reserve van de GHOR is eveneens lager dan de gestelde norm.

Onze analyse van uw belangrijkste schattingen

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de GGD beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Wel hebben wij een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen.

Sensitiviteit schattingen hoog, door onzekere (externe) omstandigheden

Sensitiviteit schattingen is gemiddeld

Sensitiviteit schattingen ligt laag

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2015	Beoordeling 2014	Toelichting
<p>Waardering grond en gebouwen inclusief afschrijvingen</p>			<p>In verband met de herhuisvesting van de organisatie is het pand in Geleen reeds in 2014 geheel afgewaardeerd. Het pand in Heerlen is momenteel niet in gebruik daarom wordt hierop niet afgeschreven. De in 2015 gemaakte kosten in verband met de vernieuwbouw van het pand in Heerlen zijn geactiveerd onder de materiële vaste activa. Nadat de vernieuwbouw van het pand in Heerlen is afgerond zal dit pand overeenkomstig de verwachte levensduur worden afgeschreven. Wij kunnen ons met de waardering van de grond en de gebouwen verenigen.</p>
<p>Waardering van de debiteuren</p>			<p>Het schattingsproces heeft betrekking op de bepaling van de hoogte van de voorziening debiteuren wegens risico van oninbaarheid van de vorderingen. De voorziening is door het management bepaald aan de hand van de dynamische methode. Wij zijn van mening dat de kwaliteit van de schatting voldoende is.</p>
<p>Beoordeling toerekenbaarheid van uw voorzieningen</p>			<p>De voorzieningen in de jaarrekening 2015 zijn in het verleden ontstaan op basis van gemaakte schattingen en feitelijke verplichtingen. Het merendeel van de voorzieningen loopt af eind 2016/2017. Wij kunnen ons met de omvang van de voorzieningen en daarmee met de kwaliteit van het schattingsproces, verenigen.</p>

Onze analyse van uw belangrijkste schattingen

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2015	Beoordeling 2014	Toelichting
Beoordeling van de risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijvende verplichtingen			Door het management worden jaarlijks de langlopende verplichtingen in kaart gebracht door middel van een analyse op de geboekte kosten in de financiële administratie. Wij zijn van mening dat belangrijkste verplichtingen in kaart zijn gebracht en in de toelichting van de jaarrekening correct zijn weergegeven.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Opbrengsten

De opbrengsten van de GGD hebben betrekking op vier categorieën:

- ▶ De opbrengsten bestaan voor € 14,2 miljoen uit bijdragen van de gemeenten. Wij hebben deze bijdragen afgestemd met de begroting die door de gemeenten zijn vastgesteld. Deze bijdragen zijn gebaseerd op een tarief per inwoner. Wij hebben vastgesteld dat deze bijdragen juist en volledig zijn gefactureerd en ontvangen.
- ▶ Opbrengsten bijdrage Rijk ten bedrage van € 3,5 miljoen. Wij hebben de subsidiegelden afgestemd met de ontvangen subsidiebeschikkingen. Wij hebben vastgesteld dat de subsidies volledig en juist zijn verantwoord.
- ▶ Opbrengsten NZA bedragen € 16,7 miljoen. De opbrengst komt overeen met het door de NZA beschikbaar gesteld budget. Wij hebben dit bedrag afgestemd met het document "budget aanvaardbare kosten" van de NZA. Het budget wordt gerealiseerd door middel van facturatie aan de zorgverzekeraars. Wij hebben vastgesteld dat de totale facturatie aan de zorgverzekeraars € 20,8 miljoen bedraagt. In de loop van 2015 is een bedrag van € 2,7 miljoen terugbetaald zodat per saldo in 2015 een bedrag van € 18,1 miljoen is ontvangen. Het verschil tussen het ontvangen bedrag en het budget van € 16,7 miljoen waarop de GGD recht heeft, bedraagt € 1,4 miljoen, dit bedrag moet worden terugbetaald aan de zorgverzekeraars. Deze afrekening is in de balans ultimo 2015 opgenomen. Wij hebben deze gecontroleerd en akkoord bevonden.
- ▶ De overige opbrengsten van € 6,5 miljoen bestaan uit een relatief groot aantal verschillende inkomensstromen die voor € 3,4 miljoen betrekking hebben op subsidies en met derden afgesproken bijdragen. Daarnaast heeft € 1,2 miljoen betrekking op bijdragen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met betrekking tot de FLO-uitkeringen en is voor € 0,9 miljoen aan opbrengsten gegenereerd door detachering van medewerkers. Het resterende bedrag betreft vergoedingen voor een relatief groot aantal kleinere verrichte diensten en projecten. Met betrekking tot deze opbrengsten hebben wij geen bijzonderheden aangetroffen. Wij hebben de subsidieontvangsten aangesloten met de subsidiebeschikkingen en vastgesteld dat de subsidies juist en volledig zijn verantwoord.

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2015 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantsscontrole 2015. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door u samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 2 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2015 van de GGD hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij steunen voor de volgende processen op uw interne beheersing, hetgeen betekent dat wij minder uitgebreide werkzaamheden per jaareinde behoeven te verrichten:

- ▶ inkoopproces
- ▶ personeelsproces
- ▶ hulpverleningsproces ambulancezorg

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Algemene ontwikkelingen ten aanzien van de VIC-functie

De mate waarin wij gebruik kunnen maken van de VIC-werkzaamheden is vastgelegd in controlestandaard 610, waarin ten aanzien van de VIC-functie eisen worden gesteld met betrekking tot objectiviteit, deskundigheid, professionele zorgvuldigheid en communicatie. Naarmate de inrichting en de kwaliteit van de VIC-functie beter is, kunnen wij hier meer op steunen en kan de omvang van onze werkzaamheden worden verminderd. Hiervoor is een relatief groot aantal criteria van belang waarvan de belangrijkste als volgt kunnen worden weergegeven:

- ▶ Wordt de VIC-functie uitgevoerd c.q. aangestuurd door een registeraccountant?
- ▶ Beschikken de functionarissen die zijn belast met de VIC-functie over voldoende kennis en ervaring?
- ▶ Is er een door de directie en het dagelijks bestuur goedgekeurd controleplan?
- ▶ Heeft de VIC-functie een onafhankelijke positie binnen de organisatie?
- ▶ Worden de bevindingen periodiek gerapporteerd aan de directie en het dagelijks bestuur?
- ▶ Vindt er een kwaliteitsreview plaats op de door de VIC-functie uitgevoerde werkzaamheden.
- ▶ Is de organisatorische positie van de VIC-functionaris juist ingevuld als een afzonderlijk orgaan of is deze opgenomen in een bestaande afdeling?
- ▶ Bestaat er een formele methodologie waarin de aard, reikwijdte en omvang van de verrichten werkzaamheden zijn opgenomen, alsmede procedures, beleidsrichtlijnen voor opleiding van VIC-functionarissen?
- ▶ Wordt door de VIC-functionaris een risicoanalyse gemaakt van de primaire processen en interne beheersmaatregelen?

In 2015 is een registeraccountant in dienst getreden die belast is met de uitvoering van de VIC-functie. Hierdoor is de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle verbeterd ten opzichte van 2014. Tijdens onze tussentijdse werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat in 2015 desondanks niet aan alle bovenvermelde eisen is voldaan. Het is een beleidsbeslissing van de GGD of al dan niet maatregelen worden genomen die er toe leiden dat de VIC-functie volledig voldoet aan de controlestandaard 610. Wel hebben wij gebruik gemaakt van de door de VIC-functionaris verzamelde informatie voor het uitvoeren van onze eigen waarnemingen.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2015, op 2 maart 2016 uitgebracht aan het dagelijks bestuur, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2015 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2015 opgepakt zouden moeten zijn (prioriteit H).

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd. Onderstaand geven wij de huidige stand van zaken nader in detail weer.

Tekortkomingen interne beheersing

Bevinding en aanbeveling	Risico-effect	Actie/reactie management
<p>Het aanbestedingsbeleid van de GGD dateert van 2009. Tijdens onze interim-controle 2015 is ons medegedeeld dat het aanbestedingsbeleid per 1 januari 2016 is gewijzigd. De inhoudelijke wijziging betreft de aansluiting van de inkoopgrenzen aan het wettelijk kader. Tijdens onze werkzaamheden stelden wij vast dat de keuze van de wijze van aanbesteding niet schriftelijk wordt vastgelegd.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de toetsing van de juiste toepassing van het aanbestedingsbeleid is opgenomen als onderdeel van de controles door de VIC-functionaris. Dit betreft echter een achteraf verrichte controle, hierdoor worden fouten vooraf niet voorkomen. Wij adviseren de organisatie zodanig in te richten dat voorafgaande aan de aanbesteding schriftelijk wordt vastgelegd om welke reden een bepaalde aanbestedingsprocedure wordt gevolgd.</p>	<p>Het risico bestaat dat er opdrachten worden verstrekt waarbij het aanbestedingsbeleid niet juist wordt toegepast.</p>	<p>Het inkoop- en aanbestedingsbeleid is meerdere malen besproken in het MT. Door middel van de interne controle stellen wij (elk kwartaal) vast (repressief) of het vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid juist is toegepast. Wij rapporteren hier ook over. In 2016 wil de GGD verkennen of er preventieve maatregelen kunnen worden getroffen.</p>
<p>Tijdens de interim-controle 2015 stelden wij vast dat er nog geen contractenregister en verplichtingenadministratie zijn ingericht. Een contractenadministratie en verplichtingenadministratie waarborgen dat er een volledig inzicht is in de verplichtingen die de organisatie is aangegaan. Een beter inzicht in de aangegane verplichtingen en afgesloten contracten biedt tevens een betere basis voor de controle van de rechtmatigheid van aanbestedingen. Wij adviseren daarom een contractenregister en een verplichtingenadministratie in te richten.</p>	<p>Het risico bestaat dat er geen volledig inzicht is in de verplichtingen. Onder het hoofd "niet uit de balans blijvende verplichtingen" dienen in de jaarrekening de belangrijkste verplichtingen te worden opgenomen. Wij adviseren daarom deze verplichtingen te inventariseren.</p>	<p>De GGD volgt deze aanbeveling op. Deze inventarisatie van de niet uit de balans blijvende verplichtingen wordt elk jaar bij het opstellen van de jaarrekening door de GGD uitgevoerd. In 2016 wil de GGD meer aandacht geven aan de verdere optimalisatie van het contractenregister.</p>

Automatisering

Artikel 2:393 lid 4 Burgerlijk Wetboek vereist dat de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening verslag uitbrengt omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. Wij hebben de volgende algemene en applicatiespecifieke IT-beheersmaatregelen getest:

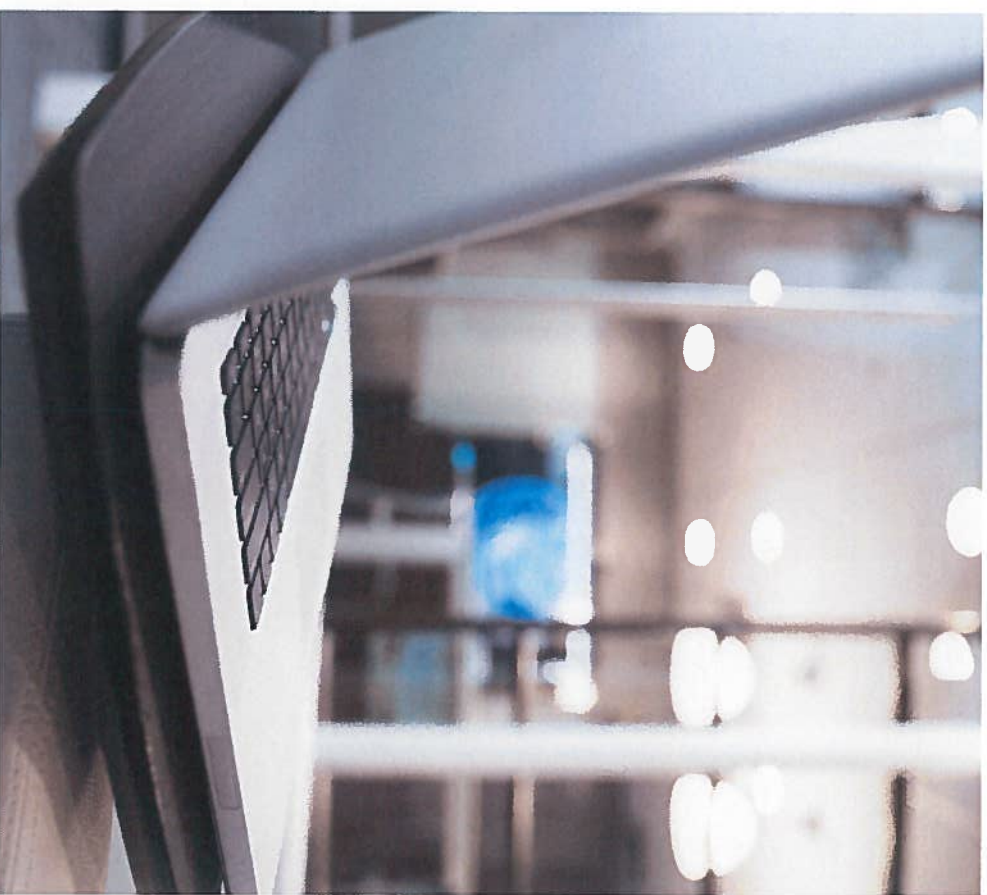
- ▶ OpenCare: logische toegangsbeveiliging doormiddel van gebruikersnaam en wachtwoord om toegang te krijgen tot de applicatie.
- ▶ OpenCare: backup- en recoveryprocedures.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Cybersecurity

Cybercriminaliteit breidt zich snel uit. De ongekende mogelijkheden in de digitale wereld en de daarmee samenhangende verbinding tussen mensen, mobiele apparaten en organisaties, opent een compleet nieuw speelveld aan gevoeligheden.

Cyberrisico's stijgen en wijzigen continu. Elke dag werken hackers aan nieuwe technieken om de informatiebeveiliging van organisaties te doorbreken.

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (Standaard 240, "De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten"). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties. Tijdens onze controle hebben wij geen aanwijzingen aangetroffen die op mogelijke gevallen van fraude duiden. Indien dit het geval zou zijn geweest zouden wij u hiervan direct in kennis hebben gesteld.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2015 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2015 van de GGD. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ de naleving van het voorwaardencriterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Voorwaardencriterium

Bij onze controle van de beheersorganisatie zijn wij nagegaan of er in de organisatie voldoende waarborgen zijn opgenomen om te waarborgen dat aan de relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Wij hebben geen tekortkomingen aangetroffen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het bestuur is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma.

Het algemeen bestuur autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het management om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het dagelijks bestuur. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het management er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het dagelijks bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Op basis hiervan kan tijdig een voorstel aan het algemeen bestuur tot begrotingswijziging worden gedaan.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan het dagelijks bestuur, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegevoerd in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door het algemeen bestuur worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting. In hoofdstuk "Voordelig resultaat nader besproken" lichten wij onze bevindingen toe.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het management een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het dagelijks bestuur stelt voor de genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2015. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsbeheer

Mutaties reserves

De mutaties in de reserves conform de exploitatierekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen €1.000) / (last)	Begroting 2015	Rekening 2015	Afwijking
Dotaties		20	20
Onttrekkingen	950	1.131	181
Per saldo	950	1.111	161

Wij hebben vastgesteld dat de onttrekkingen uit de reserves door het bestuur zijn vastgesteld danwel zijn aangewend voor het doel waarvoor bestemmingsreserves zijn gevormd. Dit betekent dat de onttrekkingen rechtmatig zijn.

Rechtmatigheidsbeheer

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De GGD heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen in de jaarrekening 2015.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

De nieuwe wetgeving is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Uitgangspunt op basis van het wetsvoorstel is dat de GGD belastingplichtig is, voor zover zij een onderneming drijft, waarop geen vrijstelling van toepassing is. Van (het drijven van) een onderneming is sprake indien met een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal wordt deelgenomen aan het economische verkeer met het oogmerk om winst te behalen. Het winstoogmerk is geobjectiveerd in die zin dat dit geacht wordt aanwezig te zijn, indien meer dan incidenteel overschotten worden behaald. Indien dit niet kan worden vastgesteld, wordt toch een onderneming aanwezig geacht in het geval activiteiten worden verricht waarmee in concurrentie wordt getreden. Interne activiteiten die voor de eigen kring worden verricht, leiden in beginsel niet tot belastingplicht, omdat geen sprake is van deelname aan het economische verkeer.

Indien sprake is van een onderneming in fiscale zin is mogelijk één van de vier vrijstellingen van toepassing:

- ▶ interne activiteiten;
- ▶ overheidstaken en publiekrechtelijke bevoegdheden;
- ▶ samenwerkingsverbanden;
- ▶ "quasi"-inbesteding.

De GGD is gestart met de voorbereidingen betreffende de invoering van de Vpb-plicht. Onlangs hebben de diverse betrokkenen cursussen/opleidingen gevolgd in het kader van de invoering van de Vpb-plicht. Een interne analyse van de Vpb-plichtige producten heeft reeds plaatsgevonden met behulp van een activiteitenlijst. Deze is ontstaan door samenwerking met de VNG en landelijke GGD.

In de periode maart/april 2016 wordt een vervolgspraak gepland met onze belastingadviseurs, om de Vpb-plichtige activiteiten vast te stellen en na te gaan welke administratieve aanpassingen moeten worden gemaakt.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 werd een gewijzigde ViO van kracht vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Impact nieuwe regels op relatie GGD en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. N.A.J. Silverentand RA (externe accountant) betrokken sinds 2012;
- ▶ drs. H.H.C. Degens RA betrokken sinds 2012.

Dit betekent dat onze onafhankelijkheid is gewaarborgd en wij zonder wijziging van het team u tot en met de controle van het boekjaar 2018 van dienst mogen zijn.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is, geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verweringswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verweringswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenberhtiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Tot op heden zijn door EY geen geschenken ontvangen danwel giften verstrekt aan de GGD.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van de GGD.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van de GGD gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantsonderzoek decentralie overheden (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Status van onze controle

Wij hebben onze controle nageoeg afgerond en zijn voornemens om op 18 maart 2016 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2015 onder de voorwaarde dat wij bij de finale afwikkeling van de controle geen bevindingen hebben waardoor wij geen goedkeurende verklaring kunnen afgeven. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de gemeenschappelijke regeling en de WNT.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2015 van de GGD geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast zijn wij nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met de directie en financieel management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2015 onderkend:

- waardering vastgoed;
- tijdige verantwoording van de opbrengsten.

Wij rapporteren u over onze werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van onze aandachtspunten in dit accountantsverslag.

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van de GGD gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Bado en het door het bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de GGD.

In het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole hebben wij u inzicht gegeven in onze bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het algemeen bestuur van de GGD heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het algemeen bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Op grond van de jaarrekening 2015 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 410.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.230.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het algemeen bestuur gelijk gesteld aan de goedkeuringsrapportage.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

SISa-bijlage

Bijlage 2

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient als input voor de SISa-verantwoording van de deelnemende gemeenten.

Nummer specifieke uitkering conform SISa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E27B	Brede Doeluitkering verkeer en vervoer SISa tussen medeoverheden	n.v.t.	€ 0	n.v.t.
H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening en aanvullende curatieve SOA-bestrijding	Onzekerheid	n.v.t.	Op grond van ons onderzoek hebben wij onzekerheden aangetroffen met betrekking tot de deugdelijke totstandkoming van de aantallen consulten seksualiteitshulpverlening (indicatornummer: H3/01). De onzekerheid is ontstaan doordat de aantallen zijn gebaseerd op een schatting en geen aansluiting kan worden gemaakt met een onderliggende administratie.